

O'zMU XABARLARI

ВЕСТНИК НУУЗ

ACTA NUUZ

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN

2024
1/10

Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi

Bosh muharrir:

MADJIDOV I.U. – t.f.d., professor.

Bosh muharrir o'rinosari:

ERGASHOV Y.S. – f-m.f.d., professor.

SHIRINOVA R.X. – fil.f.d., professor.

Tahrir hay'ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik.

Ashirov A.A. – t.f.d., prof.

Balliyeva R. – t.f.d., prof.

Malikov A.M. – t.f.d., prof.

Yusupova D.Y. – t.f.d., prof.

Yunusova X.E. – t.f.d., prof.

Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof.

Mo'minov A.G. – s.f.d., prof.

Abdulayeva N.B. – f.f.d., prof.

Madayeva Sh.O. – ff.d., prof.

Tuychiyev B.T. – f.f.d., prof.

Utamuradov A. – f.f.n., prof.

Muxammedova D.G. – psix.f.d., prof.

Boltaboyev H. – fil.f.d., prof.

Rahmonov N.A. – fil.f.d., prof.

Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof.

Sa'dullayeva N.A. – fil.f.d., dots.

Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., dots.

Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., dots.

Mas'ul kotib: **PARDAYEV Z.A.**

TOSHKENT – 2024

MUNDARIJA

Tarix

Abdullaev B.	Zardushtiylikning shakllanishida Turon xalqlarining tarixiy roli	4
Abdullayev Z.	Boshqaruv tizimida normativ-huquqiy hujjatlar: ziddiyat va yechimlar	7
Akramova Y.	XIX asr oxirida Afg'oniston haqida to'plangan ma'lumotlar tahlili.....	11
Karimov Z.	Janubiy Orolbo'y va G'arbiy Zarafshon madaniy-xo'jalik markazlarida kechgan jarayonlar (mil. avv IV – I asrlar).....	15
Komilova Sh.	Ayollar migratsiyasi masalasini ilmiy o'rganilishiga doir mulohazalar.....	19
Mingnorov A.	O'zbekistonda o'tkazilgan yer-suv islohotining davriy matbuotda yoritilishi	23
Nizomiddinov O.	1920 – 1930 yillardagi Farg'ona vodiysi voqealari: ocharchilik va ijtimoiy-madaniy o'zgarishlar.....	26
Omonova S.	Sovet davrida yoshlar o'tasida sport spartakiadalarni uyushtirilishi	30
Rashidov O'.	Rossiya siyosiy agentligining Buxoro amirligi davlat boshqaruviga ta'siri	33
Rezvonova A.	Buxorodagi Mir Arab madrasasi tarixiga doir ba'zi mulohazalar	37
To'xtabaev A.	O'zbekistonda aeroportlar qurilishi va faoliyat tarixi (1920-50-yy).....	41

Falsafa. Pedagogika. Psixologiya. Metodika. Sotsiologiya. Siyosiy fanlar. Islomshunoslik

Abbasova M.	Sog'lom ma'naviy raqobatning ijtimoiyashuv jarayonidagi ahamiyati.....	44
Abdullayeva L.	Developing foreign language teacher's intercultural competence	47
Agabayev Sh.	Yoshlar – O'zbekistonda fuqarolik jamiyatini qurishning asosiy tayanchi	50
Aliev I.	Ko'r yillik tayyorlarlig bosqichlarida mashg'ulot yuklamalarini rejalshtirish	54
Alimjanov F.	Global iqlim o'zgarishlari sharoitida shahsning ekologik faolligini oshirishga oid horijiy tajribalar	57
Аманулла З.	Подготовка высоквалифицированных специалистов со знанием иностранных языков в Китайских вузах в контексте инициативы «Один пояс, один путь».....	60
Анорбоева С.	Системы подготовки переводчиков в вузах Узбекистана и современная модель профессиональной компетенции переводчика	63
Ahrorov S.	Ijtimoiy tarmoqlarga qaramlik namoyon bo'lishingning ijtimoiy-psixologik omillari	67
Berkinov O.	Kibermakonning ontologik xususiyatlari	70
Dushanov R.	Oliy ta'lim tizimida o'qituvchining pedagogik-psixologik kompetentligini takomillashtirish masalalari	74
Jamolova G.	Talabalarda milliy identiklikni rivojlantirishning pedagogik mexanizmini takomillashtirish	77
Igamberdiyev O.	Ko'r yillik tayyorlarlig bosqichlarida futbolchilarini tayyorchashda dominant omillarning ahamiyatini o'rganish.....	80
Iskandarov A.	Didaktik maqsadga ko'ra kimyoiy masalalarning klassifikatsiyasi	84
Karimov F.	Boshlang'ich tayyorlov bosqichidagi uzunlikka sakrovchilarini yillik mashg'uylarini rejalshtirishdagi muammolar	88
Qilichev F.	Hozirgi davrda diniy ekologik qadriyatlar transformatsiyasi	92
Qo'ziboeva O., Xabubullayeva M.	Geografiya ta'limi jarayonida o'quvchilarga milliy meros va qadriyatlarning o'qitilish samaradorligini takomillashtirish	95
Латипова Н., Мухаммадиева Н.	Благополучие как социально-психологический индикатор независимой жизни у лиц с инвалидностью	97
Madrahimov A.	Maktablardagi zo'ravonlik (Bulling) hodisasingiz tuzilmaviy tahlili	101
Mamutova G.	O'qituvchilarning matematik tafakkur va qobiliyatlarini rivojlantirishning metodologik omillari	106
Mannabov A.	Zamonaviy harbiy ta'lim muassasalarining o'quv jarayonida loyihalash, dasturlash va rejalshtirish texnologiyalarini takomillashtirish.....	109
Mahkamova D.	Xotin-qizlarning davlat xizmatlariga ijtimoiy moslashuvining psixosotsial determinantlari	113
Mirzasoliyev J.	Oila va nikoh masalalariga o'tmish ajodolarimizning qarashlari	117
Musurmonqulov O.	Social education – as a socio-historical, legal and objective process	120
Musurmonov M.	"Impulsning saqlanish qonuni"ni ekologik bilimlar integratsiyasi asosida o'qitish	123
Nazarova Sh.	Chet til o'qitish jarayonida 10-11 sinf o'quvchilarining o'qish va yozuv ko'nikmlarini rivojlantirish metodikasi	129
Nasimov O.	Ko'ppartiayiviylik tizimi fuqarolik jamiyatini rivojlantirishning muhim institutsional asosi sifatida	132
Nurmatorov U.	Pedagogik jamaoa va uni boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari	135
Olimova A.	Geografiyan o'qitishda kartografik metodni qo'llashning zamonaviy yondashuvlari va asosiy tamoyillari	138
Olimova M.	Inson manfaatlari himoyasining mafkuraviy omillari va ijtimoiy-falsafiy ahamiyati	141
Орипов Ф.	Сущность экологических проблем и философия ненасилия	144
Primov B.	Axborot asrida kiber informatsion xavfsizlik	147
Rajabov H.	Axborot urushlarining evolyutsiyasi va kelajagi	150
Raximova Y.	Vohid Turk – Navoiy ijodi tadqiqotchisi	153
Rahimjonova A.	Organizing independent education at higher educational institutions in the credit module system	156
Рузимова Д.	Повышение профессиональной компетентности будущих учителей русского языка посредством интеграции теории, практики и современных образовательных технологий: опыт педагогической деятельности	159
Temirova N.	Begonalashuv tushunchasi talqini uning sababları va bartaraf etish zarurati	162
Tleubayaeva G.	Oliy ta'lim muassasalarida iqtidorli talabalarni aniqlashda testlarning o'mni	165
Turgunova A.	Andragogika – kattalar ta'limi nazariyasi	169
Turdiyev Z., Kuchkarov M.	Kognitiv kompetensiyalarni shakllantirish bosqichlarida mnemonika elementlaridan foydalanish	172
Urinova U.	Analysis of the system of activities and tasks aimed at improving public speaking skills	175
O'sarov Sh.	Ta'lim va tarbiya jarayonini samarali tashkil etishda kreativ pedagogikaning ijtimoiy-falsafiy aspektlari	178
Xakimova M.	Talabalarda ma'naviy qadriyatlarini ta'lim olish jarayonida texnologiyalar bilan rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari	181
Xalbayeva G.	Bolalarni maktabga tayyorlash jarayonini takomillashtirish mexanizmi	184
Hodiyeva Y.	Scamper texnologiyasi asosida talabalarda strategik kompetensiyani rivojlantirish	187
Шакиржанова К., Люлина Е.	Итоги выступления национальной сборной команды Узбекистана на XXXIII Олимпийских играх в Париже	191
Sharopova M., Okbayeva N., Abdirahmonova N.	Oliy ta'lim talabalariiga kombinatorika elementlarini o'qitishda axborot va interfaol texnologiyalardan foydalanish	195
Shokirova D.	Ta'lim jarayonida pedagoglarni innovatsion g'oya va texnologiyalarni qo'llashida o'z-o'zini rivojlantirish nazariyasi ..	198
Ergasheva G.	O'zbek tilini xorijiy til sifatida boshlang'ich va o'rta darajadagi til o'rganuvchilarini o'qitishning o'ziga xosliklari	201
Ergasheva S.	Ta'lim muassasasi rahbarining kasbiy faoliyatga yo'nalganligini baholashning psixologik xususiyatlari	204
Ergasheva F.	Raqamli ta'lim sharoitida talabalarning metakompetentligini rivojlantirish muammolari	207
Yunusxodjayev Z.	Er-xotin munosabatida roller taqsimoti dinmaskasining obyektiv va subyektiv konteksti	211

Filologiya

Abdullayev B.	O'zbekistonda og'zaki reklamalar tarixi va badiiy ijod namunalarida aks etishi	215
---------------	--	-----

Abdullahayeva M. Targ‘ibot matnlarida sarlavha tanlash mahorati	218
Abdulxayrov B. Nutq madaniyatini rivojlantirishning ijtimoiy ahamiyatiga doir.....	221
Arziqulova S. Zamonaviy o‘zbek va turk ayollar she’riyatida poetik mushtarakliklar.....	225
Bahodirova G. Zamonaviy terminologiyada ilmiy termin va kasb-hunar termini tushunchalari talqini muammolari	228
Gulomova S. Features of the formation and development of the tourism sphere and its terminology	232
Jabbarova A. Ingliz va o‘zbek tillarida inson hissiyotlarini tavsiflovchi frazeologik birliklar	235
Jonuzoqova Ch. Sharlotta Bronte she’rlarida aylol ruhiy kechinmalarining tarjimada berilishi	238
Qurbanova N. The peculiarity of horror genre in the style of Stephen King	240
Qo‘chqorova D. O‘zbek dramalarida uchrovchi paremiyalarning lingvokulturologik xususiyatlari	243
Murtazayeva D. Teleko‘rsatuvlar va sportni ommalashtirish masalalari (O‘zMTRK misolida).....	246
Nazirova O. Zamonaviy dizayn (kostyum) terminologiyasining tarjima tahlili	249
Nashirova Sh. Defining homonyms, homographs and homophones in english-uzbek and uzbek-english dictionaries.....	252
Norova M. Fransuz tilida arxaizm va istorizmlarning o‘rni	255
Sarsenbaeva Z. Variations in style, genre, and cultural context in the works of Ulugbek Hamdamov	258
Tojimatova Z. “Ijodkor shaxs” tushuchasining ilmiy-nazariy asoslari	261
Tolipova M. Ingliz va o‘zbek tillarida undov so‘zlarini tarjima qilishdagi muammolar	264
Umurqulov Z. O‘xshatishlar qiyosiy ifodaning alohida turi sifatida.....	266
Xidirova M. The study of animal names in uzbek linguistics	269
Kudoyberdiyeva O. Ingliz va o‘zbek tillari raqs terminologiyasida o‘zlashma so‘zlarning o‘rni	272
Xusanova Z., Usmonova Sh. Ingliz va o‘zbek tillaridagi gazeta matnlarida ekspressivlikni ta’minlovchi vositalar	275
Hamidova V. On the thematic classification of lexemas relating to numerical words in persian language	278
Hoshimova M. Doston janrining XIX-XX asrlardagi ko‘rinishi	281
Shodmonqulova D. Omonimlik va polisemantik hodisalarini farqlash	284
Шокирова М. Филологическое исследование пьесы Мольера Тартюф.....	288
Ergashev M. Termin belgisining semantik tuzilishi	291
Yusupova M. Comparative analysis of ethno cultural units in bilingual and monolingual dictionaries: a study of english and uzbek languages	294